

RAZMERJA MED POSLOVANJEM, ORGANIZACIJO IN EKONOMIJO TER MED PRIPADAJOČIMI ZNANOSTMI (Rudi Rozman)

Ljudje so tisti, ki se ukvarjajo s poslovanjem, gospodarstvom in organizacijo vendar pa teh treh področij ne ločijo. Deloma je to posledica ukvarjanje z le eno znanstveno disciplino, deloma izvira iz zgodovinskega razvijanja, itd.

***Poslovanje podjetja**

V podjetju nastajajo proizvodi in storitve. Da do njih pride je potrebno nabaviti surovine in materiale, stroje, potrebno je proizvajati in prodati na trgu in zanje dobiti denar. S tem lahko začnemo novo stopnjo procesa ali reprodukcijo. Torej proizvod ali storitev se sestoji iz poslovnih procesov (poslovne funkcije): nabava, kadrovanje, proizvodnja, prodaja, finance. V okviru poslovanje je potrebno omeniti tudi financiranje, ki v širšem smislu pomeni preskrbovanje, preoblikovanje in vračanje sredstev ter preoblikovanje obveznosti do virov sredstev.

Pri poslovanju podjetja je pomembna učinkovitost in uspešnost. Učinkovitost je načelo, po katerem deluje. Njena opredelitev je v razmerju med vložki in izločki. Narekuje jo omejenost razpoložljivih dobrin in neomejenost potreb. Pri tem je učinkovitost tehnično-tehnološki cilj, enak v vseh gospodarskih sistemih, rentabilnost pa je cilj podjetja v kapitalističnem gospodarstvu. Ustreznost delovanja podjetja in ustreznost upoštevanja porabnikov se pokažeta v doseženi uspešnosti podjetja. Opredelitve, da je uspešnost kazalnik doseganja zamišljenih ciljev, so močno pomanjkljive. Poudariti je treba, da te cilje določajo porabniki, ne tisti, kateri uspešnost izražajo. Uspešnost je torej družbeno-ekonomsko določena. Namen poslovanja podjetja je rentabilnost.

***Organizacija**

Tehnična delitev dela povečuje kakovost, nižja stroške in omogoča izvedbo, ki jo posameznik ni sposoben. Vendar delo je potrebno smotrno razdeliti. V delitvi dela pride do komunikacijskih razmerij med ljudmi. Med njimi se tvorijo tudi motivacijska razmerja. Potrebno je poudariti, da moramo delo dobro uskladiti, kar je delo managerjev. Od tega je zelo odvisna uspešnost in učinkovitost podjetja. Planiranje je plan organizacije (dosežek pogosto odstopa od plana). Najboljši organizacijski proces je upravljalno-ravnalni, ki se sestoji iz planiranja, uveljavljanja in kontroliranja → uspešnost, učinkovitost. Namen organizacije je učinkovitost.

***Ekonomija ali gospodarstvo**

Podjetja med seboj povezuje trg. Trg usklajuje podjetja naknadno, saj je vnaprej to nemogoče. Govorimo o teoriji nevidne roke, kjer tržno gospodarstvo učinkovito razporeja učinkovita sredstva (če je ponujena količina na trgu večja od porabe, cena pade, in če je obratno naraste). Druga možnost usklajevanja podjetij je centralizirano planiranje gospodarstva. Tretja možnost je usklajevanje s pomočjo ekonomske politike kot vmesno rešitev (vlada, ki vpliva na podjetje). Makroekonomika-celoten sistem med seboj povezanih podjetij, porabnikov in drugih institucij. Mikroekonomika-gospodarsko delovanje posameznega podjetja in drugih institucij v različnih tržnih razmerah. Ekonomska znanost torej proučuje gospodarstvo kot celoto ali pa podjetje v razmerjih z drugimi subjekti na trgu in njegove notranjosti (znanost je povezana tudi z družbeno delitvijo dela). Namen podjetja je doseganje uspešnosti celotne družbe.